

Dosarul nr. 3ra-633/22
2-20063163-01-3ra-20062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: L. Holevițcaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Boris Fedorișin,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Boris Fedorișin împotriva Guvernului Republicii Moldova, persoană terță Cancelaria de Stat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind restabilirea în funcție și achitarea salariului mediu lunar pentru perioada de absență forțată de la muncă, restituirea cheltuielilor judiciare,
împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a casat integral hotărârea din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 03 iunie 2020, Boris Fedorișin a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Guvernului Republicii Moldova, persoană terță Cancelaria de Stat, Oficiului teritorial Edineț și Eugeniu Gîra, solicitând anularea dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr.103-d din 26 iulie 2019 cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere, anularea dispoziției nr.157-d din 21 august 2019 a Guvernului Republicii Moldova cu privire la încetarea raporturilor de serviciu, obligarea restabilirii în funcția de șef a Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu, precum și a prejudiciului moral în cuantum de 10 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, conform Hotărârii Guvernului nr.332 din 23 martie 2016 în temeiul art.7 din Legea nr.435- XVI din 28 decembrie 2006, art.63 din Legea nr.436-XVI din 28 decembrie 2006, alin.(3) al art.6 din Legea 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și în conformitate cu pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale cancelariei de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie

2009, a fost numit în funcția de șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu.

Totodată, a menționat că, conform Hotărârii Guvernului nr.28 din 12 ianuarie 2018 în temeiul art.7 lit.i) din Legea nr.136 din 07 iulie 2017 cu privire la Guvern, art.28 alin.(1) lit.a) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și în conformitate cu pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, Guvernul a hotărât numirea lui Boris Fedorișin în funcția de șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu.

Astfel, invocând prevederile art.7 lit. i) al Legii nr.136 din 07 iulie 2017, art.63 alin.(1) lit.c) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, reclamantul consideră că, dispozițiile Guvernului nr.103-d din 26 iulie 2019 „Cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere și nr.157-d din 21 august 2019 „Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu”, sunt neîntemeiate, ilegale, emise pe motive politice și urmează a fi anulate din considerentele că, prin deciziile date i se îngrădește dreptul la muncă. Mai mult ca atât, ca atare reducere a efectivului de personal sau lichidarea funcției de șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de stat, reprezentantul guvernului în teritoriu nu a avut loc.

În acest context indică că, până la emiterea dispoziției Guvernului nr.157-d din 21 august 2019 cu privire la încetarea raporturilor de serviciu, statele de personal al Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, au rămas neschimbate, iar pârâtul urma să demonstreze că a avut loc o reducere de cadre, lichidarea unității, imposibilitatea transferului lui Boris Fedorișin în altă funcție, însă, în realitate, nici nu i s-a propus nici o funcție similară.

Astfel, consideră reclamantul că, în temeiul art.42 alin.(6) art. 63 alin.(4) al Legii cu privire la funcția publică nr.158/2008 și art.88 alin.(1) lit.c) din Codul muncii, angajatorul urma să-i propună un alt loc de muncă, ceea ce nu a fost efectuat de acesta.

Or, în asemenea circumstanțe, disponibilizarea salariaților putea avea loc doar în cazul reducerii efectivului de personal sau lichidării funcției, ca urmare a intrării în vigoare a statului de personal în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul respectiv, și imposibilității transferului acestuia.

Totodată, indică că, prin Hotărârea Guvernului nr.645 din 18 decembrie 2009, s-a aprobat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de stat cu anexele nr.1, nr.2 și nr. 3 prin care s-a aprobat structura și statele de personal ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat. Atribuțiile și împuternicirile Cancelariei de Stat, cât și efectivul-limită stabilit prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, nu au fost schimbate, reducerea efectivului de personal, lichidarea funcțiilor nu a avut loc. Un alt aspect care confirmă faptul că funcția deținută de către Boris Fedorișin, în esență nu a fost lichidată, rezultă din prevederile Legii nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative (art.12 alin.(3) lit.e) și Hotărârii Guvernului nr.347 din 18 iulie 2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (pct.3 sbpct.3) care impun întreprinderea măsurilor necesare în vederea numirii a noilor persoane în funcțiile de șef adjunct al Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, fapt ce denotă existența în continuare a acestor funcții.

În aceeași ordine de idei, reține reclamantul că, conform art.36 alin.(1) al Legii cu privire la Guvern, Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

Iar conform pct.15 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009 cu privire la Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, în activitatea sa șeful Oficiului este asistat de șefii adjuncți ai Oficiului, numiți în funcție și eliberați din funcție prin hotărâre de Guvern. Or, Boris Fedorișin, a fost eliberat din funcție nu prin Hotărâre de Guvern, dar prin Dispoziție a Guvernului.

Mai indică reclamantul că urmare a emiterii actelor de încetare a raporturilor de muncă, i s-a agravat starea sănătății, fiind afectat sistemul nervos în urma stresului și suferințelor trăite. Fiindu-i lezată reputația profesională în fața colegilor de serviciu, prietenilor, familiei. Ori, pârâțul prin emiterea actelor ilegale intenționat a avut ca scop crearea imaginii negative în societate în privința lui Boris Fedorișin. Iar astfel, prin emiterea actelor contestate i s-a cauzat prejudiciu moral care îl apreciază în mărime de 10 000 lei.

Prin încheierea din 02 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani s-a declarat inadmisibilă pretenția formulată de Boris Fedorișin cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei (f.d.136-138, vol.I).

Prin hotărârea din 02 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani s-a anulat dispoziția Guvernului nr.103-d din 26 iulie 2019 în partea preavizării lui Boris Fedorișin, șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat și dispoziția Guvernului nr.157-d din 21 august 2019 cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale lui Boris Fedorișin. S-a obligat Guvernul Republicii Moldova să emită actul administrativ individual favorabil de restabilire a lui Boris Fedorișin în funcția de șef al Oficiului Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu și de a achita lui Boris Fedorișin salariul mediu lunar pentru întreagă perioadă de absență forțată de la muncă. S-a încasat din contul Guvernului Republicii Moldova în beneficiul lui Boris Fedorișin suma de 5 000 lei, cu titlu de asistență juridică (f.d.123, 139-160, vol.I).

Instanța de fond a concluzionat că, situației din speță urmează a fi aplicate prevederile legale, în vigoare la momentul emiterii Dispoziției Guvernului nr.157-d din 21 august 2019.

Instanța de fond a reținut că atât Legea nr.63 din 5 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, cât și Hotărârea Guvernului nr.347 din 18 iulie 2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, acte normative prin care a fost modificat statutul funcției reclamantului, nu prevăd dispoziții derogatorii de la principiul aplicării imediate a legii noi, considerent din care, aplicarea în speța dată a prevederilor legale ce reglementează funcția publică, din moment ce funcția reclamantului din data de 19 iulie 2019 este una de demnitate publică, contravine legii.

Prima instanță a apreciat critic alegațiile reprezentantului Guvernului Republicii Moldova precum că, „anterior emiterii dispoziției Guvernului nr.103-d din 26 iulie 2019 cu privire la preavizarea unor funcționari publici, nu se regăsește funcția publică de conducere de șef al Oficiului teritorial, care, evident, reprezintă o altă funcție”, punctând în acest context că actele normative prin care a fost modificat statutul funcției reclamantului, nu prevăd dispoziții exprese care prescriu ultraactivitatea prevederilor pe care le abrogă sau le modifică, considerent din care, aplicarea ultraactivă a acestor prevederi nu poate interveni.

În corespundere cu cele enunțate, raportând și la faptul că relațiile de muncă sunt situații juridice în curs de realizare, instanța de judecată a conchis că Legea nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, legea prin care de fapt s-a

modificat statutul funcției de șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, se aplică inclusiv raporturilor de muncă între reclamant și pârât de la data intrării în vigoare a acesteia, iar reieșind din faptul că la momentul respectiv reclamantul activa în funcția de șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, normele de drept intrate în vigoare, conform art.7 alin.(2) din Codul civil, au devenit aplicabile raporturilor juridice dintre reclamant și pârât, implicit schimbând statutul funcției deținute de Boris Fedorișin, ceea ce de fapt constituie o aplicare corectă a legii civile în timp.

Totodată, instanța de fond a considerat că suma de 5000 lei, reprezintă o compensație justificată, rezonabilă și echitabilă pentru cheltuielile de asistență juridică suportate de reclamantul, Boris Fedorișin.

La 15 iunie 2021, Guvernul Republicii Moldova a depus apel nemotivat, iar la 03 septembrie 2021, a depus apelul motivat împotriva hotărârii din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.125, 164-180, vol.I).

Prin decizia din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 02 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie prin care a fost respinsă acțiunea înaintată de Boris Fedorișin împotriva Guvernului Republicii Moldova, persoană terță Cancelaria de Stat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind restabilirea în funcție și achitarea salariului mediu lunar pentru perioada de absență forțată de la muncă, restituirea cheltuielilor judiciare, ca neîntemeiate (f.d.205, 206-226, vol.I).

Fiind investită cu judecarea cauzei, instanța de apel a apreciat că prima instanță a interpretat eronat normele de drept material și situația de fapt, motiv din care a considerat necesar de a fi casată.

Instanța de apel a apreciat că prima instanță neîntemeiat a concluzionat temeinicia pretențiilor formulate, menționând că, funcția de șef al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, nu a fost lichidată, dar i-a fost schimbat statutul, din funcție publică în funcție de demnitate publică, iar schimbarea statutului funcție nu este temei de eliberare a funcționarului public din funcție.

Sub acest aspect instanța ierarhic inferioară a reținut că, odată cu publicarea în Monitorul Oficial nr. 301-315/523 din 18 august 2017, a Legii nr. 153 din 14 iulie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, urmare operării modificărilor legislative, funcțiile de șef și șef adjunct al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, din funcție de demnitate publică a devenit funcție publică de conducere. Iar ulterior, la 05 iulie 2019, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.63/2019 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial nr.223-229 art. 277 din 12 iulie 2019, prin care, a fost lichidată funcția publică de conducere de șef al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, și creată a nouă funcție de demnitate publică de șef al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.

În acest context, instanța de apel a notat că, în perioada 18 august 2017 - 12 iulie 2019, funcția de șef al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat era o funcție publică de conducere, obținând calitatea de funcție de demnitate publică doar la 12 iulie 2019. Iar astfel, dat fiind faptul că, reclamantul/intimatul Boris Fedorișin a fost numit în funcția de șef al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, prin hotărârea Guvernului nr.332 din 23 martie 2016, acesta a fost numit în

funcție publică de conducere, sub imperiul Legii nr.158- XVI/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, funcția dată nefiind una de demnitate publică.

Prin urmare, având în vedere faptul că, raporturile de muncă în cauză s-au născut și au fost ghidate anume sub paravanul prevederilor legii menționate supra, încetarea raportului de muncă, de asemenea, urmează a fi supus prevederilor Legii nr.158-XVI/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că, angajatorul întemeiat a aplicat în privința relațiilor de muncă cu reclamantul/intimatul Boris Fedorișin prevederile Legii nr.158-XVI/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, or, modificările legislative operate prin Legea nr.63/2019 nu au caracter retroactiv, respectiv, nu sunt aplicabile raportului de muncă care s-a născut și era în curs de realizare între Cancelaria de Stat și reclamant/intimat.

Totodată, instanța ierarhic inferioară a reținut că, anumite funcții publice de conducere, printre care se regăsește și funcția deținută de către reclamantul/intimatul Boris Fedorișin, cea de șef al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, au fost lichidate prin lege și create noi funcții de demnitate publică. La rândul său, Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să asigure executarea dispozițiilor tranzitorii prevăzute în art.XII din Legea nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în sensul încetării raporturilor de serviciu cu persoanele care dețineau funcții publice de conducere (lichidate) și organizarea concursului pentru numirea persoanelor în funcțiile de demnitate publică (nou create).

Respectiv, având în vedere modificărilor legislative enunțate mai sus, a fost emisă Dispoziția Guvernului nr.103-d din 26 iulie 2019, în vederea executării prevederilor Legii nr.63 din 05 iulie 2019, prin care au fost preavizate persoanele care dețin funcția de șef și șef adjunct al Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, printre care și reclamantul/intimatul Boris Fedorișin.

Instanța ierarhic inferioară a apreciat ca fiind declarativ argumentul reclamantului/intimatului, precum că, a fost eliberat din funcție nu prin Hotărâre de Guvern, dar prin Dispoziție a Guvernului, punctând în acest context că, conform pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, șeful Oficiului este numit în funcție și eliberat din funcție prin hotărâre de Guvern, iar art.7 lit.i) al Legii nr.136 din 07 iulie 2017 cu privire la Guvern, statuează că, în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul numește în funcție, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție secretarul general al Guvernului, secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii generali de stat, secretarii de stat, reprezentantul Guvernului în Parlament și la Curtea Constituțională, reprezentantul Guvernului în teritoriu și adjunctul acestuia, conducătorii și adjuncții conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat circumstanțele cauzei, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cazului dat.

În această ordine de idei, instanța de apel a apreciat că acțiunea lui Boris Fedorișin este una neîntemeiată, prin urmare, a fost respinsă și pretenția reclamantului/intimatului cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

Referitor la pretenția formulată reclamant cu privire la compensarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 10 000 lei, declarată inadmisibilă prin încheierea din 02 iunie 2021 Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, instanța ierarhic inferioară nu s-a expus din considerentul că reclamantul n-a contestat încheierea instanței de fond la acest capitol.

Luând în considerare cele menționate mai sus și având în vedere faptul că, prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, dând o interpretare eronată a normelor de drept, instanța de apel a concluzionat necesar de a casa integral hotărârea instanței de fond, cu emiterea unei decizii noi cu privire la respingerea acțiunii în contencios administrativ înaintată de Boris Fedorișin, ca neîntemeiată.

La 12 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, Boris Fedorișin, a depus recurs motivat, prin care a solicitat repunerea în termen a recursului, casarea integrală a deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi decizii prin care să fie menținută hotărârea primei instanțe (f.d.236-246, vol.I).

În susținerea recursului a reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, mai consideră că este neîntemeiată concluzia instanței de apel, precum că anumite funcții publice de conducere au fost lichidate prin lege și create noi funcții de demnitate publică, făcând referire în acest context la prevederile Legii nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, în vigoare la 12 iulie 2019, precum și la Hotărârea Guvernului nr.347 din 18 iulie 2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, în vigoare la 19 iulie 2019.

Totodată, consideră nefondate concluziile instanței de apel precum că aplicarea în speță a prevederilor Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică este contrar prevederilor art.7 alin.(1) din Codul civil. În acest context indică că instanța de apel a aplicat eronat legea.

Referitor la termenul de depunere a recursului indică că acesta a fost depus la 03 mai 2022, însă dintr-o greșeală tehnică pe plicul în care s-a trimis recursul a fost indicată adresa Curții Supreme de Justiție, dar nu adresa instanței de apel. La 05 mai 2022 Curtea Supremă de Justiție i-a remis cererea de recurs pe motivul că recursul se depune la instanța de apel.

Astfel, solicită repunerea în termen a recursului.

La 20 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Guvernului Republicii Moldova, persoanelor terțe Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, Eugeniu Gîra, Oficiului teritorial Edineț copia recursului depus de Boris Fedorișin, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei (f.d.3, vol.II).

Examinând admisibilitatea recursului depus de Boris Fedorișin, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit.d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1).

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Articolul 112 Cod de procedură civilă reglementează că, termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul.

Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că, termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează

și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art.97 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, rezultă că, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Iar, reieșind din prevederile art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din actele cauzei cert rezultă că, la 16 februarie 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei contestate (f.d.206, vol.I).

Ține de menționat că, în dispozitivul deciziei din 16 februarie 2022, Curtea de Apel Chișinău a indicat cu suficientă claritate căile, termenul și modul de atac al acesteia prevăzut de legislația în vigoare.

Materialele cauzei atestă că, la 02 martie 2022, Boris Fedorișin a recepționat copia dispozitivului deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8006391661AS anexat la materialele cauzei (f.d.230, vol.I).

La 12 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, Boris Fedorișin, a depus recurs motivat, prin care a solicitat repunerea în termen a recursului, casarea integrală a deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi decizii prin care să fie menținută hotărârea primei instanțe (f.d.236-246, vol.I).

Distinct se reține că, decizia din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md.

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, pentru prezentarea recursului, a început să curgă începând cu 03 martie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării recurentului a deciziei Curții de Apel Chișinău.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, prin Hotărârea Parlamentului nr.41/2022 din 24 februarie 2022, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul țării, pe o perioadă de 60 de zile, începând cu 24 februarie 2022.

Totodată, prin dispoziția nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, s-a dispus suspendarea de drept a examinării de către instanțele de judecată a cauzelor civile, acțiunilor în contenciosul administrativ, procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești și a tranzacțiilor de împăcare, în

conformitate cu prevederile capitolului VI din cartea a treia a Codului administrativ, proceselor penale, cauzelor contravenționale și procedurilor de executare silită.

Instanța de recurs reține că, potrivit pct.5 din Dispoziția nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin derogare de la Capitolul VI al Legii Nr.212 din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, pe perioada stării de urgență s-au stabilit următoarele măsuri specifice în domeniul justiției: 5.2 Acțiunile în contenciosul administrativ, 5.2.2 Termenele de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. În cauzele care se suspendă de drept, în care au fost exercitate căi de atac până la data emiterii prezentei dispoziții, dosarele se înaintează instanței competente după încetarea stării de urgență.

Ulterior, prin Dispoziția nr.13 din 31 martie 2022 a Comisei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției și s-a abrogat punctul 5 din dispoziția nr.5 din 02 martie 2022, cu modificările ulterioare, a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu 04 aprilie 2022.

Iar potrivit pct.2.1 al Dispoziției nominalizate, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile, penale și de contencios administrativ care au fost întrerupte potrivit prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr.5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se substituie cu termene noi, de aceeași durată, care încep a curge de la data prevăzută la pct.2.

Astfel, deși termenul de declarare a recursului urma să curgă din 03 martie 2022, ziua imediat următoare datei recepționării deciziei contestate și urma să expire la 01 aprilie 2022, instanța de recurs relevă că, termenul de exercitare a căilor de atac a fost întrerupt în perioada 02 martie 2022 – 03 aprilie 2022.

Având în vedere circumstanțele sus-menționate, ultima zi de depunere a recursului pentru recurentul Boris Fedorișin, a fost data de 03 mai 2022, zi de marți, ținând cont atât de data notificării dispozitivului deciziei instanței de apel, cât și perioada de întrerupere a termenelor de contestare.

În pofida celor enunțate supra, Boris Fedorișin a depus din start recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, cu încălcarea evidentă a termenului legal de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ. Or, termenul-limită de declarare a recursului a expirat la 03 mai 2022 inclusiv, pe când recursul, deși a fost prezentat din start motivat, a fost depus la Curtea de Apel Chișinău tocmai la 12 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal.

De altfel, recurentul Boris Fedorișin începând cu data de 04 aprilie 2022 – până la 03 mai 2022 inclusiv, a dispus de suficient timp de a-și valorifica dreptul de a declara recurs în interiorul termenului legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ.

Or, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, Boris Fedorișin trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în conformitate cu art.245 alin.(1) din Codul administrativ. Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al lui Boris Fedorișin, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Referitor la solicitarea recurentului Boris Fedorișin cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

Completul specializat menționează că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

La caz, recurentul Boris Fedorișin, depunând recursul la 12 mai 2022, a solicitat repunerea în termen, invocând faptul că la 03 mai 2022, din greșeală tehnică pe plicul în care s-a trimis recursul a indicat adresa Curții Supreme de Justiție, dar nu adresa instanței de apel, care ulterior i-a fost returnat de către Curtea Supremă de Justiție.

Instanța de recurs va respinge cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului. În acest context urmează a fi reținute prevederile art.245 alin.(1) din Codul administrativ, care cert, expres și imperativ stipulează că, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Totodată, prin prisma prevederilor art.245 din Codul administrativ legiuitorul a stipulat că dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Ține de notat că regula impusă de legiuitor la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, reprezintă o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice, care este dictată de cumularea a două condiții strict necesare și anume, în primul rând să fie prezentat recursul în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel și în al doilea rând acesta trebuie să fie depus la instanța de apel, aceste dispoziții fiind obligatorii pentru participanții la proces, în caz contrar survin consecințele prevăzute la art.246 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, iar valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază critic argumentele invocate de recurent în susținerea cererii cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului, or prin înaintarea cererii menționate ultimul recunoaște culpa omiterii termenului de contestare a deciziei recurate.

La caz, este notabil că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel încât instanța de contencios administrativ, nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume, să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu c. României, cauza Marckx c. Belgiei).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Boris Fedorișin, ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Boris Fedorișin, ca inadmisibil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că recurentul nu a prezentat, prin prisma art.65 alin.(1) din Codul administrativ, nici un argument întemeiat privind omiterea termenul de depunere a recursului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului și a declara inadmisibil recursul depus de Boris Fedorișin în temeiul art.246 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ.

Conform art.230, 245, 65 și art.246 alin.(1) și (2) lit.d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea recurentului Boris Fedorișin cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului.

Recursul depus de Boris Fedorișin, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron